

ธนาคารน้ำใต้ดิน แก้ไขปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้ง

ปัจจุบันปัญหาภัยแล้ง และปัญหาน้ำท่วม ที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ทำการเกษตรของ จ.กำแพงเพชร สถานีพัฒนาที่ดินกำแพงเพชร และองค์การบริหารส่วนตำบลวังสามหมอ ร่วมกันบูรณาการจัดทำโครงการธนาคารน้ำใต้ดิน เพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้ง โดยวิธีการเป็นการระบายน้ำลงไปกักเก็บไว้ใต้ดินเป็นน้ำใต้ดินให้ได้มากที่สุด เมื่อถึงหน้าแล้งเกษตรกรสามารถสูบน้ำจากใต้ดินขึ้นมาใช้ได้ นอกจากนี้ยังใช้สถานที่ของ อบต.วังสามหมอ เปิดเป็นศูนย์การเรียนรู้ให้คนที่สนใจสามารถเข้ามาศึกษาและดูงาน ในเรื่องของธนาคารน้ำใต้ดินอีกด้วย

นายณัฏฐากร กัญญาภรณ์ ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินกำแพงเพชร กล่าวว่า การจัดการธนาคารน้ำใต้ดินแบ่งออกเป็น 2 ระบบ คือ ระบบบ่อปิดและระบบบ่อเปิด โดยระบบบ่อปิดมีวิธีการทำโดยการขุดหลุม เป็นรูปสี่เหลี่ยมหรือวงกลม กว้าง 30 ซม.-1 เมตร ลึกประมาณ 1.20-1.50 เมตร ใช้ก้อนหินวางจนเต็มก้นหลุม แล้วใช้ยางรถยนต์วางลงไปตั้งให้ตรงเป็นจุดศูนย์กลางของหลุม หลังจากนั้นใส่ท่อพีวีซีลงไปวางบนก้อนหินที่ถมไว้ ใส่เศษหินลงไปทับให้เต็มทั้งนอกและในของยางรถยนต์ นำขวดน้ำที่เป็นแก้วใส่ลงไปให้เต็มบ่อที่ขุดจนถึงปากหลุม ขันบนสุดให้ใส่เศษหินทับให้แน่น เสร็จแล้วใช้ผ้ามุ้งไนลอนปิดคลุมปากหลุมไว้ แล้วปิดปากหลุมด้วยเศษก้อนหินกรวดก้อนเล็ก ๆ ปิดทับมุ้งไนลอนเก็บมุ้งให้เรียบร้อย ส่วนระบบบ่อเปิดจะทำในสระน้ำขนาดใหญ่หรือลำคลอง คือการขุดหลุมบริเวณก้นสระลงไปขนาดกว้าง 5-10 ตารางเมตรให้ถึงชั้นหินอุ้มน้ำ หรือ 8-10 เมตร ประมาณ 3 หลุม น้ำฝนที่ตกลงมาจะไหลลงเก็บ

อยู่ที่ก้นหลุม เมื่อน้ำกระจายจนเต็มชั้นหินอุ้มน้ำ ไชโยโยเชื่อมต่อเป็นเครือข่ายน้ำจนมีปริมาณมากพอ เกษตรกรก็สามารถใช้น้ำในบ่อเปิดได้ตลอดทั้งปี

ธนาคารน้ำใต้ดิน เป็นชื่อสมมุติที่ตั้งขึ้น เนื่องจากเราต้องระบายน้ำลงไปเก็บไว้ในดินเหมือนฝากเงินไว้กับธนาคารให้ได้มากที่สุด และที่มาของธนาคารน้ำใต้ดินสืบเนื่องปัญหาที่เจอในปัจจุบันก็คือ การก่อสร้างแหล่งน้ำบนผิวดิน มีข้อจำกัดมากมาย เช่น เรื่องของพื้นที่ก่อสร้างติดอยู่ในเขตป่าสงวน พื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิแต่ตัวเกษตรกรไม่ยินยอมให้ที่ดิน ซึ่งในการดำเนินงานค่อนข้างยุ่งยาก และมีปัญหามากมาย เกษตรกรไม่เข้าใจปัญหานี้ การแก้ปัญหาพยายามหาวิธีการที่จะเก็บน้ำในหลายรูปแบบ การเก็บน้ำไว้ใต้ดินก็เป็นรูปแบบหนึ่งที่สถานีพัฒนาที่ดินกำแพงเพชรและองค์การบริหารส่วนตำบลวังสามหมอเอาแนวคิดของหลวงพ่อสมาน แสงศรี ผู้ก่อตั้งสถาบันกษัตริย์เกษตรศาสตร์ ได้คิดในเรื่องของการดำเนินการ การเก็บน้ำใต้ดินโดย

ทั่วไปยังไม่มีใครทำ เนื่องจากกังวลเรื่องต่าง ๆ มากมาย เช่น สารเคมีที่จะลงไปปนเปื้อนในน้ำ เรื่องของการพังทลายของดิน สถานีพัฒนาที่ดินกำแพงเพชรจึงร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลวังสามหมอ นำหลักการเข้ามาดำเนินการโครงการธนาคารน้ำใต้ดิน

โดยสถานีพัฒนาที่ดินกำแพงเพชรเป็นผู้ให้ข้อมูลเชิงพื้นที่ คือ 1.ข้อมูลในเรื่องของสภาพภูมิประเทศในพื้นที่ 2.ข้อมูลในเรื่องของโครงสร้างของดินและความชื้นลึกของดิน 3.ข้อมูลในเรื่องของโครงสร้างธรณีวิทยาพวกชั้นหินต่าง ๆ ในดิน และ 4.ใช้ในเรื่องของหลักกลศาสตร์ที่ทางการไหล และหมุนเวียนของน้ำใต้ดิน ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ใช้เป็นพื้นฐานในการดำเนินการวางจุดธนาคารน้ำใต้ดิน ประกอบกับความรู้ที่ได้ไปดูงานที่จังหวัดอุบลราชธานี ที่ถูกศึกษาของหลวงพ่อสมาน แสงศรี ได้ดำเนินการและยังไม่มีเปิดตัวมากนัก โดยนายโจน อ่ำไพริน นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลวังสามหมอ ได้มีการ

คิดทำเป็นคนแรก และได้เข้ามาขอคำแนะนำจากสถานีพัฒนาที่ดิน เพื่อนำหลักวิชาการมาใช้ดำเนินการควบคู่กันในการก่อสร้างธนาคารน้ำใต้ดินที่เกิดขึ้นนี้

จะเห็นได้ว่าสถานีพัฒนาที่ดินกำแพงเพชรและองค์การบริหารส่วนตำบลวังสามหมอ ได้บูรณาการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้ง ได้อย่างถูกวิธี และยังเป็นโมเดลแหล่งเรียนรู้ให้แก่เกษตรกรที่สนใจจะทำธนาคารน้ำใต้ดิน ได้เข้ามาศึกษาและนำกลับไปใช้ในพื้นที่ทำการเกษตรของตนเอง นับได้ว่าโครงการธนาคารน้ำใต้ดินแห่งนี้ประสบความสำเร็จและเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการบูรณาการจริงของหน่วยงาน หากนักวิชาการทั้งหลายและหน่วยงานต่าง ๆ มาช่วยกันพัฒนาให้การดำเนินการถูกต้องมากที่สุด โครงการนี้เป็นอีกลักษณะหนึ่งที่สามารถแก้ปัญหาให้กับประชาชนได้อย่างคุ้มค่าและประหยัด ที่ต้องการสร้างความยั่งยืนอย่างแท้จริง.

เดลินิวส์
กรอบบ่าย
Daily News (Mid-Day)
19 มิ.ย. 62 U.8